Le Carnaval des Ombres

Le Carnaval des Ombres

Le Carnaval des Ombres

Daniel Weyssow

Édition électronique

URL : <http://journals.openedition.org/temoigner/1244>

DOI : 10.4000/temoigner.1244

ISSN : 2506-6390

Éditeur :

Éditions du Centre d'études et de documentation Mémoire d'Auschwitz, Éditions Kimé

Édition imprimée

Date de publication : 1 octobre 2014

Pagination : 28-29

ISBN : 978-2-84174-674-3

ISSN : 2031-4183

Référence électronique

Daniel Weyssow, « *Le Carnaval des Ombres* », *Témoigner. Entre histoire et mémoire* [Online], 118 | 2014, Online op 01 octobre 2015, geraadpleegd op 23 octobre 2020. URL : <http://journals.openedition.org/temoigner/1244> ; DOI : <https://doi.org/10.4000/temoigner.1244>

LE CARNAVAL DES OMBRES

THEATER Deze groots opgezette en spectaculaire *one man show* behandelt een onderwerp dat nog steeds delicaat en moeilijk bespreekbaar is. Aan welke kant stonden de inwoners van de Oostkantons tijdens de Tweede Wereldoorlog?

Is het zo dat de mensen uit de regio Eupen-Malmedy-Sankt-Vith, die door het Verdrag van Versailles werd aangehecht aan België ter compensatie voor de geleden oorlogsschade, sympathiseerden met de Duitsers in 40-45? Op 23 september 1941 vaardigde het Rijk een decreet uit om het gebied aan te hechten, zoals het dat eerder deed met de Elzas en Lotharingen. Maar wat weten we eigenlijk over de gevolgen van die annexatie? Achtduizend dienstplichtigen werden opgenomen in de Wehrmacht en naar het Oostfront gestuurd. Amper de helft kwam terug. Daarnaast werden Sankt-Vith en Malmedy bijna volledig verwoest tijdens het Ardenenoffensief.

Serge Demoulin kwam op het idee om dit stuk te schrijven nadat hij meermaals kwetsende opmerkingen over zijn eigen afkomst had gekregen: 'Nee beste vriend, ik kom niet van bij de moffen, ik kom van bij de Belgen, ik ben van de Oostkantons. Die horen bij België sinds 1920 maar werden tijdens de oorlog door nazi-Duitsland geannexeerd. [...] De rest van het land was bezet tot in 1944, niet geannexeerd.' Demoulin vond het hoog tijd om dit misverstand uit de wereld te helpen.

Het stuk werpt een nieuw licht op de gebeurtenissen tijdens de Tweede Wereldoorlog en schept klaarheid in de benevelde carnavals sfeer die op de scène heerst. Er wordt gezongen en gedronken tot het vuurwerk uiteenspat, en de façade afbrokkelt die de maskers moeten symboliseren. Wanneer de onschuld is herwonnen en het verleden is bezonken, gaat iedereen verder met een licht gemoed. De inwoners van de Oostkantons waren geen Duitse marionetten. Natuurlijk hebben veel mensen gehoorzaamd aan de bezetter, maar er werden er

© Fotos: Alesia Contu

uiteindelijk niet méér veroordeeld voor collaboratie dan in andere bezette gebieden. Men voelde zich nog steeds even sterk verbonden met België, zo blijkt uit het verhaal van een kind dat werd terechtgewezen door zijn leraar omdat hij weigerde het portret van Hitler te groeten. Een buur met goede bedoelingen fluisterde de jongen toe: 'Luister, kleine *poyon* (schat), en onthoud dit goed: drie liter in het Duits, dat is *drei liter*. Als je morgen langs het portret van die gek loopt, hou dan halt, groet, en zeg *drei liter*! Zo kunnen jij en je ouders met een gerust hart slapen.'

Het verhaal van de Oostkantons is niet erg bekend, en volgens de dramaturg komt dat door de houding van de Belgische regering die in ballingschap was in Londen. Omdat die nooit officieel heeft gereageerd op de annexatie, is het vandaag moeilijk om de gevolgen in

te schatten van de gedwongen rekruteringen. We weten betrekkelijk weinig over de historische banden tussen de Oostkantons en Duitsland, maar toch heeft het oorlogsverleden van die gebieden voor veel onrust en onbegrip gezorgd binnen families en bij de bevolking. Mensen maken er nog steeds onheuse opmerkingen over. Het hoeft dan ook niet te verbazen dat de kwestie erg gevoelig ligt bij de betrokkenen, en dat zij graag het volledige verhaal vertellen. Theater kan een manier zijn om de bevolking te sensibiliseren. Hier roept het alvast het gevoel van malaise op in een doordringende en bombastische, maar tegelijk scherpe en wrange enscenering. Toch zou een politieke geste niet overbodig zijn. Een nauwkeurig rapport over de annexatie en de gevolgen daarvan op de burgerbevolking zou een tegenwicht kunnen bieden voor het stilzwijgen van de

Theater kan een manier zijn om de bevolking te sensibiliseren. Hier roept het alvast het gevoel van malaise op in een doordringende en bombastische, maar tegelijk scherpe en wrange enscenering.

Daniel Weyssow

→ Meer info

♦ Een productie van Rideau de Bruxelles, in samenwerking met het Festival Paroles d'Hommes en AMAPAC (Malmedy).

♦ **Volgende voorstellingen:** van 19 mei tot 20 juni 2015 in Théâtre Le Public, Braemtstraat 64-70, 1210 Brussel. Info en reserveringen: 0800/94444.